

Комунальний заклад
«Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка»
Чернігівської обласної ради

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
комунального закладу
«Прилуцький гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж імені Івана Франка»
Чернігівської обласної ради
протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом № 97
від «28» серпня 2023 р.

В.о. директора

Оксана МЕЛЬНИЧУК
(підпис)

ПОЛОЖЕННЯ

про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни
комунального закладу «Прилуцький гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж імені Івана Франка»
Чернігівської обласної ради

I. Загальні положення

1.1. Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни комунального закладу «Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка» Чернігівської обласної ради (далі - Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про фахову передвищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», Положення про організацію освітнього процесу в коледжі, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти у коледжі та інших нормативних документів, що регламентують діяльність закладів фахової передвищої освіти.

1.2. Положення розроблено як складова системи управління якістю і регламентує зміст, вимоги до оформлення, порядок розроблення та затвердження в комунальному закладі «Прилуцький гуманітарно-педагогічний фаховий коледж імені Івана Франка» Чернігівської обласної ради (далі - Коледж).

1.3. Положення визначає комплексний і системний підхід щодо забезпечення освітнього процесу навчально-методичними, інформаційними, довідниковими, контрольними та іншими матеріалами, спрямованими на підвищення якості підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, а також створення умов для ефективної організації їх самостійної роботи.

1.4. Вимоги Положення є єдиними в освітній діяльності та обов'язковими для всього викладацького складу коледжу.

1.5. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни (далі - НМКД) - це сукупність документів і матеріалів навчального, наукового і методичного характеру, які забезпечують усі форми освітнього процесу, види навчальних занять, форми контролю знань здобувачів освіти із конкретної навчальної дисципліни, що передбачені навчальним планом відповідної освітньої програми. НМКД охоплює навчальні видання, навчально-методичні і довідкові матеріали, які виконані в друкованому або електронному вигляді, а також є необхідними і достатніми для організації освітнього процесу з конкретної дисципліни навчального плану.

1.6. НМКД створюється на цикловій комісії з кожної навчальної дисципліни з метою всебічного забезпечення освітнього процесу відповідно до вимог стандартів фахової передвищої освіти. На підставі НМКД певних (окремих) дисциплін у разі необхідності створюється навчально-методичний комплекс спеціальності/спеціалізації (навчально-методичне забезпечення спеціальності/спеціалізації).

II. Структура НМКД

2.1. НМКД містить:

- робочу навчальну програму дисципліни;
- конспекти лекцій навчальної дисципліни;

- методичні вказівки (рекомендації) до практичних занять/навчальної практики;
- методичні рекомендації до самостійної роботи студентів;
- матеріали контролю знань студентів;
- завдання (тести, задачі, запитання) для поточного контролю знань студентів;
- питання (завдання) до семестрового контролю з навчальної дисципліни для екзаменів;
- критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

До НМКД можуть бути включені додаткові матеріали за рішенням педагогічного працівника/передбачені колегіальним рішенням членів предметної ЦК.

2.2 Навчально-методичний комплекс спеціальності/спеціалізації (або навчально-методичне забезпечення спеціальності/спеціалізації) - це сукупність нормативно-правових, організаційних, методичних і контрольних елементів, призначених для повного і всебічного забезпечення якісної підготовки фахівців..

Навчально-методичний комплекс спеціальності/спеціалізації (або навчально-методичне забезпечення спеціальності/спеціалізації) складається з таких елементів:

- освітньо-кваліфікаційна характеристика (варіативна частина);
- освітньо-професійна програма (варіативна частина);
- навчальний план;
- робочий навчальний план;
- програми навчальних дисциплін;
- робочі програми навчальних дисциплін;
- програми практик;
- програми державних іспитів (та/або програми комплексних державних екзаменів);
- засоби діагности якості вищої освіти;
- методичні вказівки з різних видів практик;
- методична документація для організації самостійної роботи студентів з дисциплін навчального плану.

Навчально-методичний комплекс спеціальності/спеціалізації може також містити додаткові навчальні матеріали: довідкові видання і словники, хрестоматії, посилання на бази даних, веб-сайти, інформаційно-довідкові системи, електронні словники та мережеві ресурси, практикуми або практичні посібники тощо.

III. Зміст і склад розділів НМКД

3.1 . **Навчальний план** - це нормативний документ закладу фахової передвищої освіти, який складається на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять (лекції, практичні заняття, консультації, виробнича

та переддипломна практики) та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю. У навчальному плані відображається також обсяг часу, передбачений на самостійну роботу. Навчальний план розробляється на весь період реалізації відповідної освітньо-професійної програми підготовки і затверджується керівником закладу фахової передвищої освіти. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

3.2 Робочий навчальний план - це нормативний документ, який складається закладом фахової передвищої освіти на поточний навчальний рік і конкретизує форми проведення навчальних занять, їх обсяг, форми і засоби проведення поточного та підсумкового контролю за семестрами. Робочий навчальний план на відміну від навчального плану містить назви навчальних дисциплін, розподіл навчального часу з них за семестрами та видами навчальних занять, загальну кількість навантаження, форми звітності за дисциплінами.

3.3. Навчальна програма дисципліни - це складова стандарту фахової передвищої освіти, організаційно-методичний документ, який визначає, розкриває і характеризує роль, місце і значення навчальної дисципліни в системі підготовки фахівців, мету й головні завдання її вивчення, вимоги до знань і вмінь, інформаційний обсяг і загальний зміст навчальної дисципліни у стислому вигляді, перелік (список) рекомендованого інформаційного та навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

3.4.Робоча програма навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни (далі - робоча програма) є нормативним документом коледжу і розробляється для кожної навчальної дисципліни відповідно до навчального плану підготовки, на основі освітньої програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів освіти в коледжі.

Робоча програма розробляється для кожної навчальної дисципліни, розглядається і затверджується на засіданні циклової комісії.

Робочі програми щорічно на початку навчального року переглядаються та перезатверджуються, про що робиться відповідний запис у протоколах засідання циклової комісії та робочих програмах.

Зміни до робочої програми можуть вноситися щорічно на початку нового навчального року і затверджуватися на засіданні циклової комісії як додаток до робочої програми, про що робиться відповідний запис у протоколах засідання циклової комісії/кафедри, змісті НМК та у робочих програмах.

Термін дії робочої навчальної програми визначається терміном дії навчального плану, до якого вона укладена, але не може перевищувати п'яти навчальних років.

Робоча програма зберігається в двох варіантах: друкованому та електронному.

Наскрізна програма практики - це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів і форм контролю рівня знань, умінь і навичок, яких студенти мають набути під час проходження кожного

виду практики. Зміст наскрізної програми практики включає програми всіх етапів практичного навчання (навчальні та виробничі практики).

Наскрізна програма практики містить матеріали робочих програм кожного виду практики студентів, що складаються з таких розділів: мета, завдання практики, основний зміст практики (перелік основних завдань), критерії оцінювання, перелік документів, які повинні здати студенти після закінчення практики.

3.5. Конспект (план-конспект) лекцій навчальної дисципліни

Конспект (план-конспект) лекцій - навчально-методична розробка, яка повинна містити стислий виклад лекційного матеріалу відповідно до затвердженої (перезатвердженої) робочої навчальної програми дисципліни.

Лекція - основна форма проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою.

Якщо з навчальної дисципліни є авторський підручник або навчальний посібник, який повністю відповідає програмі навчальної дисципліни, і виданий протягом останніх 5 років, викладач може не розробляти конспекти лекцій, а формує лише розширені плани лекцій.

Конспекти лекцій зберігаються в навчальному кабінеті в паперовій та в електронній формі з обов'язковим поділом на окремі теми лекцій.

До кожної теми лекції бажано додавати презентацію, яка містить малюнки, схеми, таблиці, діаграми, фотографії, що візуалізують матеріал лекції.

3.7. Методичні вказівки (рекомендації) до практичних занять/навчальної практики та самостійної роботи студентів

Наявність методичних вказівок (рекомендацій) до практичних занять та самостійної роботи студентів визначається відповідним навчальним планом та програмою навчальної дисципліни. Зберігаються на електронному та паперовому носіях.

Практичне заняття/навчальна практика - форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

3.8. Самостійна робота студента (далі - СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

СРС забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум тощо.

Методичні матеріали для СПРС повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

При організації самостійної роботи студента цикловою комісією повинна бути передбачена можливість отримання ним необхідної консультації у викладача.

3.9. Матеріали щодо контролю знань студентів

Контрольні заходи передбачають поточний та підсумковий контроль. **Поточний контроль** здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідною цикловою комісією. Поточний контроль включає тести, практичні ситуаційні задачі, індивідуальні завдання тощо.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль.

Семестровий контроль - це вид підсумкового контролю, який виявляє рівень засвоєння студентом навчальної дисципліни або її окремої логічної завершеної частини.

3.10. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів є обов'язковою складовою НМКД, у змісті якої подаються чіткі, об'єктивні й зрозумілі для студента критерії оцінювання його навчальних досягнень. Дані критерії передбачають вимоги до рівня досягнення запланованих результатів навчання та сформованості загальних та предметних компетентностей у студентів. з

3.11. Комплексна контрольна робота (ККР)

НМКД кожної навчальної дисципліни має містити пакет комплексних контрольних завдань, що використовуються для проведення комплексних контрольних робіт (ККР).

ККР використовується для аналізу результатів підготовки студентів із відповідних дисциплін з метою коригування робочих навчальних програм, удосконалення організації освітнього процесу, проведення акредитаційної експертизи.

ККР розробляється цикловою комісією, за якою закріплена навчальна дисципліна, з урахуванням вимог освітньої програми підготовки та робочої програми навчальної дисципліни.

Вимоги до змісту, оформлення результатів та оцінювання комплексних контрольних регламентуються відповідними Положеннями.

IV. Порядок розробки та впровадження НМКД

4.1 Розробка і використання НМКД спрямовані на розв'язання основних завдань:

- чітке визначення місця і ролі навчальної дисципліни в освітній діяльності та в системі підготовки фахівця; фіксація і конкретизація на цій підставі навчальних цілей і задач дисципліни;

- відображення в змісті навчальної дисципліни сучасних досягнень науки, культури та інших сфер суспільної практики, які пов'язані з певною навчальною дисципліною;

- послідовна реалізація внутрішньо-і міждисциплінарних зв'язків, погодження змісту та уникання дублювання матеріалу, який вивчається, з іншими дисциплінами освітньої програми;

- раціональний розподіл навчального часу за модулями навчальної дисципліни і видами навчальних занять;

- чіткий розподіл навчального матеріалу між аудиторними заняттями і самостійною роботою студентів;

- планування і організація самостійної роботи студентів з урахуванням раціонального використання часу, відведеного на самостійну роботу;

- визначення кола джерел, навчальної, методичної та наукової літератури, необхідних для засвоєння навчальної дисципліни, і формування бібліографічного списку;

- розробка оптимальної системи поточного та підсумкового контролю знань студентів.

4.2 НМКД розробляються для всіх дисциплін навчального плану.

4.3 Матеріали НМКД розробляються державною мовою.

4.4 НМКД розробляється педагогічним працівником, у навчальному навантаженні якого запланована навчальна дисципліна, або колективом викладачів, якщо різні види навчального навантаження в межах однієї дисципліни заплановано декільком педагогічним працівникам.

4.5 Підготовка елементів НМКД включається до індивідуального плану роботи викладачів.

4.6 НМКД подається голові предметної циклової комісії для обговорення і затвердження на засіданні циклової комісії, що відображається у протоколі засідання циклової комісії. У випадку виявлення недоліків у формуванні НМКД розробнику надається час для їх усунення - не більше одного тижня з повторною процедурою обговорення і затвердження на засіданні циклової комісії.

4.7 У разі необхідності (у зв'язку зі зміною законодавства, введенням нових стандартів вищої освіти тощо) до НМКД можуть бути внесені зміни шляхом їх розгляду і затвердження на засіданні циклової комісії.

4.8 НМКД набуває чинності після його затвердження на засіданні циклової комісії.

V. Організація контролю змісту та якості розробки навчально-методичного комплексу

5.1. Відповідальність за якість, актуальність змісту та відповідність чинним освітнім програмам НМКД несе педагогічний працівник, за яким закріплено відповідну навчальну дисципліну.

5.2. Відповідальність за наявність НМКД з усіх дисциплін, закріплених за предметними цикловими комісіями та їх збереження покладається на голову циклової комісії. При зміні викладача навчальної дисципліни автор НМКД передає його новому викладачу в присутності голови циклової комісії.

5.3. Перегляд складових НМКД здійснюється за потреби, але не рідше, ніж один раз на п'ять років.

5.4. Доповнення, поновлення, вилучення, заміна складових НМКД відбувається згідно з рішенням циклової комісії з внесенням відповідних змін як в друкованому вигляді, так і в електронному форматі на диск, де зберігається НМКД.

VI. Збереження та доступність навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни

6.1. Складові НМКД формуються в друкованому вигляді та/або як електронний освітній ресурс (ЕОР) та зберігаються в навчальному кабінеті, за яким закріплена навчальна дисципліна. Складові НМКД, що зберігаються та використовуються як ЕОР, заносяться на сайт коледжу. Здобувачам фахової передвищої освіти забезпечується вільний постійний доступ до робочої програми та іншого навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни (з урахуванням вимог законодавства щодо інформації з обмеженим доступом).

6.2. Рекомендовані для вивчення дисципліни література та інші джерела інформації є доступними здобувачам освіти на безоплатній основі.

VII. АВТОРСЬКЕ ПРАВО

7.1 НМКД є інтелектуальною власністю викладача (колективу викладачів) та майновою власністю коледжу.

7.2. Інформаційне наповнення НМКД та його складових не повинно порушувати авторських прав й інших прав сторонніх осіб.